

Uitvoeringsprogramma

Landschap- en natuurontwikkelingsplan 2019-2024

Gemeente Soest

Afdeling Ruimte
Versienummer 2298857
Concept 29 januari 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Onderhoud en (ontwikkelings-) gericht beheer	3
3. Projecten voor landschap- en natuurontwikkeling, cultuurhistorie en beleving	4
4. Toezicht en handhaving	6
5. Basisrandvoorwaarden	6
6. Koppeling ruimtelijke ordening en landschapsontwikkeling	9
7. Communicatie	10
8. Evaluatie	10
 Projectbladen	 11
O Onderhoud en (ontwikkelingsgericht-) beheer	11
L Landschap en cultuurhistorie	19
N Natuur (Biodiversiteit)	31
R Recreatie en Beleving	38
T Toezicht en Handhaving	48

1. Inleiding

Van plan naar uitvoering

Het beeld dat we willen nastreven voor het buitengebied van Soest en Soesterberg is omschreven in het visiedeel van het Landschap- en natuurontwikkelingsplan 2019-2024 (LOP). In beginsel wordt dit beeld van ons bijzondere buitengebied in stand gehouden door goed beheer van de landschapselementen en natuurterreinen. We spreken echter van een *ontwikkelings*plan omdat we ook op een actieve wijze ons landschap en de natuur naar een hoger samenhangend niveau willen brengen. Uitvoering van concrete projecten op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie en de beleving hiervan is een belangrijk onderdeel van het LOP.

In het Uitvoeringsprogramma zijn projecten opgenomen die zorgen voor een actieve landschapsontwikkeling in het buitengebied. Er zijn overwegend investerings- en stimuleringsprojecten opgenomen. Elk project is kort omschreven in een projectblad met daarbij onze ambitie, een korte omschrijving en de partijen die we willen betrekken, danwel betrokken zijn. Elk project heeft een projectnaam. Dit is een voorlopige werktitel. De nadere uitwerking van de projecten in een projectplan komt tot stand in samenwerking met bewoners, ondernemers, recreanten en organisaties. Op dat moment wordt het project meer expliciet gemaakt, waarmee aan de roep om projecten vooral ook SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdsgebonden) te maken, wordt voldaan. Bij de nadere uitwerking van het project wordt ook een definitieve, aansprekende naam vastgesteld.

2. Onderhoud en (ontwikkelingsgericht-)beheer

Voor de duurzame instandhouding van het landschap en de natuur rondom de kernen Soest en Soesterberg dient actief beheer plaats te vinden. Naast het regulier en steeds wederkerend beheer, behoort ook het minder frequente groot onderhoud hierbij. Het regulier beheer, zoals maaien van bermen en natuurterreinen, onderhoud van sloten en slootkanten, knotten van knotbomen is niet afzonderlijk als project benoemd. Dit regulier, wederkerend beheer wordt wel vanuit het LOP-budget bekostigd.

Het ontwikkelen van een nieuw soort beheer, omdat dit bijdraagt aan het verhogen van de kwaliteit van het landschap of de natuur, wordt wel als afzonderlijk project opgenomen. Bijvoorbeeld het ontwikkelen van een nieuw bermbeheerplan. Het groot onderhoud heeft vaak een meer incidenteel karakter en een duidelijk resultaat. Daarom is het groot onderhoud, of een investering waardoor de oorspronkelijke levensduur wordt verlengd, zoals het herstel van de beplantingen langs de polderwegen met de aanplant van nieuwe bomen wel als project opgenomen in het Uitvoeringsprogramma.

Onderhoud en (ontwikkelings-) beheer

- O1 Project Herstel/ onderhoud beplanting polderwegen
- O2 Project Herstel/ onderhoud natuurterrein De Wiek
- O3 Project Herstel/ onderhoud natuurterrein Biezenveld
- O4 Project Herstel/ onderhoud natuurterrein Slangenbosje
- O5 Project Herstel/onderhoud beplantingsstructuren dorpsranden
- O6 Project Beheer gemeentelijke landschapselementen

- O7 Project Ontwikkelen Bermenbeheer
- O8 Project Onderhoud poelen

3. Projecten voor landschap- en natuurontwikkeling, cultuurhistorie en beleving

Het beheer van het landschap en de natuur is een grote taak voor de gemeente. Zo dragen we zorg voor de instandhouding van de kwaliteiten die we hebben. We denken dat we meer kunnen doen door op een actieve wijze ons landschap en de natuur naar een hoger samenhangend niveau te brengen. Het nieuwe LOP 2019-2024 werkt op integrale wijze aan de diverse thema's die van belang zijn voor een aantrekkelijk buitengebied. Hierbij wordt aangesloten bij de geest van de Omgevingswet door landschap en natuur niet sectoraal, maar integraal te benaderen.

Binnen het LOP voeren drie thema's de boventoon: *Herkenbare landschappen en cultuurhistorie, biodiversiteit en belevingsmogelijkheden van het landschap en de natuur.*

Herkenbare landschappen en cultuurhistorie

Waarom weet je dat je in Soest bent en niet in Brabant of Friesland? Landschappen hebben een belangrijke identiteitswaarde. Het is van belang de verschillende landschapstypen herkenbaar te houden. Herkenbare landschappen en een afwisseling in landschappen worden beleefd als aantrekkelijker als woon-, werk- en leefomgeving, dan een meer eenzijdig landschap. Een landschap wordt aantrekkelijk gevonden door een geordende samenhang van factoren. Er wordt ruimte geboden aan verschillende plant- en diersoorten per type landschap en verschillende landschappen bieden verschillende gebruiksmogelijkheden voor economische activiteiten. Veel landschapskwaliteiten komen voort uit het gebruik van het landschap. Het gebruik is daar ontstaan vanwege het type landschap, een mooie wisselwerking tussen de mens en zijn omgeving.

Biodiversiteit

Door de diversiteit aan landschappen in de gemeente en de overgangen van hoog naar laag, droog naar nat, besloten en weids is de potentie op het gebied van de biodiversiteit hoog. Inzet moet niet alleen gepleegd worden op het verhogen van de natuurwaarde door het verbeteren van ecosystemen en leefgebieden, maar ook door het creëren van meer bewustwording over onze mooie natuur. Kennis over de aanwezigheid van bijzonder waarden draagt bij aan meer respect voor de natuur.

Belevingsmogelijkheden van het landschap en de natuur

Deels samenhangend met het vorige thema, kwam vanuit de stakeholders ook het vergroten van de beleving van het landschap en de natuur naar voren als thema waarop in het LOP moet worden ingezet. Het Soester landschap en de natuur zijn dusdanig bijzonder dat deze beleefbaar moeten zijn. Niet alleen door het mogelijk maken van routes en paden, maar ook door het informeren. Maak met publieksinformatie inzichtelijk wat er nu zo bijzonder is aan de stuifzanden in de Soester duinen, de geschiedenis van de vliegbasis. Doordat inwoners zich kunnen identificeren met het gebied ontstaat er draagvlak. Voor bezoekers wordt door het overbrengen van kennis over hetgeen men ziet of juist niet ziet een plus gegeven op het mooie rondje fietsen. Het aanbieden van informatie over het gebied op strategische plekken, de aangegeven routes, maar ook het toestaan van horeca op bepaalde plekken maken het mogelijk om te zoneren. Sommige plekken kunnen meer druk verdragen dan andere meer kwetsbare gebieden. Door middel van routes, parkeren, horeca en informatievoorziening kan hierop gestuurd worden. Er moet rekening gehouden worden met een verwachte groei van het aantal recreanten.

Binnen de drie thema's zijn verschillende uitvoeringsprojecten benoemd. Deze projecten zorgen voor een actieve landschapsontwikkeling in het buitengebied van de gemeente Soest. In het prioriteren van projecten wordt gezocht naar meekoppelkansen. Er wordt aansluiting gezocht bij de regio of andere projecten die binnen de gemeente worden opgepakt. Daarnaast wordt er onderscheid gemaakt in de verschillende thema's, zodat er binnen elk thema projecten worden uitgevoerd. In het afgelopen jaar zijn er al voorbereidingen getroffen voor verschillende projecten om geen kansen te laten liggen.

Landschap en cultuurhistorie

- L1 Project Aaneengesloten bloemen- en bijenlint door het buitengebied
- L2 Project Stimuleren Bloem- en kruidenrijke akkerranden
- L3 Project Cultuurhistorische elementen zichtbaar en beleefbaar maken
- L4 Project Wegh der Weegen
- L5 Project Sortie Korndorfferlaan
- L6 Project Inventarisatie Landschapselementen
- L7 Project Platform Kleine Landschapselementen (KLE)
- L8 Project Landschapsverfraaiing bij particulieren
- L9 Project Toekomstbestendige landbouw
- L10 Project Stimulering alternatieve gewassen Zuidelijke Eng
- L11 Project (Her-)Ontwikkelen stuifzandcomplex Korte en Lange Duinen
- L12 Project Reconstructie hakhoutwallen Bosstraat

Natuur (biodiversiteit)

- N1 Project Biodiversiteit op de Zuidelijke Eng
- N2 Project Ecologische verbindingzones Melksteeg, De Birkt en Praamgracht
- N3 Project Faunamaatregelen treffen
- N4 Project Kwelgerelateerde natuur
- N5 Project Herinrichting IJsbaan
- N6 Project Ontsnippering van natuur

Recreatie en beleving

- R1 Project Aanleg Wandelknooppuntensysteem
- R2 Project Wandelpad Soesterveen
- R3 Project Wandelpad Zuidelijke Eng
- R4 Project Bebording van natuur/ recreatieterreinen
- R5 Project Groene Entree(s)
- R6 Project Hondenlosloopgebied de Lange Duinen
- R7 Project Optimaliseren Fietsknooppuntensysteem
- R8 Project Vernieuwen MTB-pad
- R9 Project Optimaliseren Ruiters- en menpaden

4. Toezicht en handhaving

Het toezicht en indien nodig de handhaving in het buitengebied was de afgelopen jaren beperkt. Nu is er extra formatie om meer uitvoering te geven aan toezicht en handhaving. Het is nodig om te controleren of afspraken zoals vastgelegd in overeenkomsten, worden nagekomen. Het gaat om overeenkomsten met particulieren over de vrijwillige aanleg van landschapselementen en over landschappelijke inpassing vanuit ruimtelijke ordening. Daarnaast is er behoefte aan het toezien op het gebruik van recreatieterreinen en natuurgebieden. Tot slot kan verrommeling in het buitengebied worden aangepakt.

Toezicht en handhaving

T1	Project Naleving afspraken over landschappelijke inpassing
T2	Project Handhaven begeven buiten wegen en paden
T3	Project Ruiterpenningen en gebruik ruiterroutes
T4	Project Loslopende honden buitengebied
T5	Project Voorkomen ongewenste nachtelijke activiteiten
T6	Project Bescherming van bomen
T7	Project Tegengaan van motorcrossers in natuurterreinen
T8	Project Handhaving op open vuur en afvalverbranding
T9	Project Controle faunabeheerders en jagers
T10	Project Controle op bijzondere wetten
T11	Project Controle op Wabo en Wet natuurbescherming

5. Basisrandvoorwaarden

De projecten die voortkomen uit de visie zijn divers van aard en strekking. De garantie voor de totstandkoming is afhankelijk van het draagvlak, de financiering en de inbedding van het LOP in de organisatiestructuur van de gemeente. Het is belangrijk dat de gemeente in ieder geval een aantal fundamentele 'randvoorwaarden' benoemt.

Rollen van de gemeente

Om te komen tot realisatie van allerlei soorten natuurwaarden en natuurdoelen, een actieve versterking van de landschapswaarden en de belevingsmogelijkheden van deze natuur en landschappen, is een samenspel nodig tussen instituties, burgerinitiatieven en andere partijen. Behalve dat de initiatiefnemers zelf een stevige stempel drukken op de praktijk door de houding die zijzelf innemen, is ook de houding en rol van de gemeente bepalend. In de relatie gemeente – burger/ondernemer zijn er voor gemeenten verschillende rollen ofwel relaties met burgers en burgerinitiatieven te onderscheiden. Verschillende onderwerpen vragen steeds een verschillende houding van zowel de particulier als van de gemeente.

Hierin is de rol van de gemeente gelegen in het ondersteunen en bijdragen aan projecten die gedragen worden door de samenleving. Op welke wijze resultaten behaald worden en binnen welk tijdsplan is een onduidelijker verhaal. Echter door juist de samenleving te betrekken en deze ook mee te laten doen, wordt een gevoel van eigenaarschap in de samenleving gecreëerd. Dit betekent dat op de korte termijn het wellicht lastiger is om concrete resultaten neer te zetten, maar het proces zorgt mogelijk voor meer effecten op de langere termijn. Wel was er Vanuit de stakeholders de oproep aan de gemeente om te initiëren. Als de gemeente een eerste aanzet kan doen en met name in de totstandkoming van een project een actieve rol kan pakken, dan kan geleidelijk aan de rol door de samenleving worden overgenomen.

1. Gemeentelijke landschapscoördinator

Voor de continuïteit van de daadwerkelijke landschapsinrichting in het veld en het beheer ervan is het van groot belang dat we kunnen beschikken over een landschapscoördinator. Deze persoon bundelt als het ware alle kennis over het gebied en kan ook de samenhang tussen diverse landschapsinrichtingsprojecten en de kansen die zich voordoen in het buitengebied in het oog houden. Door het handhaven van een landschapscoördinator is er een aanspreekpunt voor advisering van de particuliere grondeigenaar over aanleg en beheer van landschapselementen en een bruggenhoofd naar de beleidsmatige afdelingen van de gemeente.

Door de inzet van de gemeentelijke landschapscoördinator en zijn uitvoeringsbudget voor concrete inrichtingsprojecten ontstaat er draagvlak onder bevolking en grondeigenaren voor landschaps- en natuurontwikkeling en -beheer.

- de gemeente heeft hierin zelf ook een uitvoerende taak. Diverse projecten dienen conform het uitvoeringsplan uitgevoerd te worden door de gemeente. De realisatie van deze projecten is niet afhankelijk van medewerking van bijvoorbeeld particulieren en derden;
- de gemeente heeft zelf ook een beheertaak. Een juist en duurzaam beheer van bijvoorbeeld landschapselementen is immers de garantie voor een duurzaam landschap;
- de gemeente/landschapscoördinator controleert regelmatig de uitvoering en het beheer van projecten en of zij in overeenstemming zijn met de doelstellingen en sturen bij waar nodig (evaluatie en bijsturing).

2. Aanspreekpunt voor de Soesters en Soesterbergers

Voor actieve ontwikkeling van landschap en natuur binnen de gemeente wordt een beroep gedaan op de samenleving. De rol van de gemeente is stimulerend om de gewenste resultaten te behalen. Dit betekent dat de nadruk meer ligt op investeren in het proces, in plaats van investeren in het project zelf. Hierbij is de oproep aan de gemeente gedaan om te initiëren. Als de gemeente een eerste aanzet kan doen en met name in de totstandkoming van een project een actieve rol kan pakken, dan kan geleidelijk aan de rol door de samenleving worden overgenomen. Een moeilijkheid hierin is dat er projecten vanuit de samenleving moeten komen. De wisselwerking tussen samenleving en gemeente is hierin kwetsbaar, maar ook uitdagend.

Het activeren van de samenleving vraagt om een inspirerende persoonlijkheid, met een goed netwerk en verstand van zaken. Bij deze persoon kunnen (aan)vragen worden ingediend en kan algemene informatie worden opgehaald over natuur en landschap, cultuurhistorie en recreatie. Door de toegankelijkheid, transparantie en het vele contact met de buitenwacht wordt het draagvlak onder de diverse actoren in het buitengebied (grondeigenaren, gebruikers, e.d.) versterkt. Ook de contacten met de vrijwilligers groepen op het gebied van natuur, landschap en erfgoed worden onderhouden.

3. Handhaving en toezicht

Het toezicht en indien nodig de handhaving in het buitengebied was de afgelopen jaren beperkt. Nu is er extra formatie om meer uitvoering te geven aan toezicht en handhaving. Het is nodig om te controleren of afspraken zoals vastgelegd in overeenkomsten, worden nagekomen. Het gaat om overeenkomsten met particulieren over de vrijwillige aanleg van landschapselementen en over landschappelijke inpassing vanuit ruimtelijke ordening. Daarnaast is er behoefte aan het toezien op het gebruik van recreatieterreinen en natuurgebieden. Tot slot kan verrommeling in het buitengebied worden aangepakt. Zichtbaarheid van de persoon die verantwoordelijk is voor het toezicht en de handhaving in het buitengebied is van belang.

4. Beleidsmedewerker natuur en landschap

Een goede afstemming met de diverse afdelingen binnen de gemeente is noodzakelijk. De beleidsmedewerker, verantwoordelijk voor natuur en landschap zorgt voor een goede coördinatie en afstemming van alles wat speelt in het buitengebied van gemeente Soest en de regio. Daarnaast is het van belang om in de regio het LOP goed neer te zetten als een kans voor de landschapsontwikkeling van het gebied. Deze aanjager is in de regio duidelijk 'aanwezig', legt contacten, geeft sturing aan het proces en heeft voldoende overtuigingskracht.

Financiering

Wat betreft de financiering van de projecten wordt gewerkt overeenkomstig het LOP Eemland 2005-2015. Dit betekent dat voor de projecten in eerste instantie het structureel uitvoeringsbudget van € 120.000,- per jaar wordt ingezet. Voor de grote (en onvoorziene) projecten worden aparte projectsubsidies aangevraagd, zodat de gemeenteraad op dat moment de afweging kan maken er wel of niet op in te zetten. Daarnaast hebben verschillende projecten een andere nadruk en kunnen derhalve vanuit bestaande budgetten (bijvoorbeeld bosbeheer of recreatie) bekostigd worden. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van (vaak aanvullende) subsidies van bijvoorbeeld de provincie Utrecht, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug of het Waterschap.

Koppeling RO beleid en landschapsontwikkeling

Handhaving van bestaande landschaps- en natuurwaarden kan door het voeren van een goed ruimtelijk ordeningsbeleid, via het bestemmings-/omgevingsplan en omgevingsvergunningen. Daar waar nieuwe ontwikkelingen zich voordoen biedt het LOP een goed kader voor het vormen van nieuw ontwikkelingsgericht beleid. De realisatie van natuur- en landschapsontwikkeling, recreatief medegebruik, versterken van cultuurhistorie, met extra aandacht voor de overgangszones tussen landelijke gebied en de kernen is onder andere mogelijk door randvoorwaarden te stellen aan bestemmingsplanwijzigingen en/ of het vergunningenbeleid en na 2021 zorgdragen voor een goede inbedding in het omgevingsplan. Landschap, natuur en cultuurhistorie zijn daarbij een volwaardig beleidsterrein binnen de belangenafweging.

Voorbeeld is het verplicht stellen van een goede ruimtelijke inpassing bij uitbreiding of functieverandering van bebouwing op het erf. Een tijdige communicatie van deze randvoorwaarden naar de aanvrager is van groot belang.

Regionaal overleg

We zetten in op een actieve samenwerking met het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en het Routebureau. Door met enige regelmaat overleg te hebben kunnen plannen op elkaar worden afgestemd en kunnen gezamenlijke projecten worden opgestart. Hierdoor kunnen de planning, werkwijze en het ambitieniveau van grensoverschrijdende projecten op elkaar worden afgestemd. Gezamenlijk kan vaak een goed resultaat worden neergezet op een hoger schaalniveau. Als agenda-lid blijven we op de hoogte van hetgeen er speelt binnen de Regio Amersfoort.

6. Koppeling ruimtelijke ordening en landschapontwikkeling

Bij het al dan niet toe staan van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied is er sprake van een belangenafweging. Landschap, natuur en cultuurhistorie zijn volwaardige belangen, waar wij als gemeente voor staan. In de verschillende bestemmingsplannen is opgenomen op welke wijze de belangenafweging in de bijbehorende ruimtelijke onderbouwing moet worden vormgegeven. Voor plannen in het buitengebied gaat het daarbij meestal om het bestemmingsplan Landelijk Gebied. Ten aanzien van bijzondere afgebakende plekken zijn aparte plannen vastgesteld, zoals het bestemmingsplan De Eng (2012) voor de Zuidelijke Eng en bestemmingsplan Vliegbasis Soesterberg (2012) voor de Vliegbasis.

Huidige werkwijze belangenafweging (tot 1 januari 2021)

Wijzigingsplan binnen het bestemmingsplan Landelijk Gebied

Bij een ruimtelijke ontwikkeling die planologisch mogelijk gemaakt kan worden middels een wijzigingsplan, dient:

Bestemmingsplan Landelijk Gebied

- a. de vervolgfunctie de in bijlage 1 van de planregels van het bestemmingsplan Landelijk Gebied beschreven bestaande visueel-ruimtelijke kwaliteit en gewenste beeldkwaliteit niet onevenredig aan te tasten;
- b. er sprake te zijn van een goede landschappelijke inpassing.

De aanvrager dient middels een schriftelijk advies van een deskundige inzake *cultuurhistorie, landschap en natuur* in te gaan op het bepaalde onder a en b. Dit advies is een onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing.

Het advies zoals omschreven bestaat uit een inrichtingsplan. Een inrichtingsplan bevat een tekening op schaal 1 : 1000 van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling voor een perceel of gebied. Daarnaast is een beschrijving opgenomen van:

- de plek, omvang en wijze van uitvoering van verharding en hekwerken
- de plek van beplanting ten opzichte van de bebouwing/ verharding
- breedte en hoogtemaat van hagen/ singels/ wallen/ boomgaard enz.
- soortenlijst van de in het plan opgenomen inheemse beplanting
- aantallen en/of afstand tussen beplantingen.

Ambtelijk wordt het aspect landschap, natuur en cultuurhistorie in de ruimtelijke onderbouwing getoetst aan de beschrijving in bijlage 1 van de regels van het bestemmingsplan Landelijk Gebied, het beeldkwaliteitsplan, de beleidslijn in het LOP en de Cultuurhistorische inspiratiekaart als inspiratie en gemeentelijke gedragslijn. Daarnaast wordt naar de context (belendende percelen) gekeken of het plan als passend wordt beschouwd.

In het wijzigingsplan wordt met een voorwaardelijke verplichting vastgelegd dat de ontwikkeling (vaak het bouwen van een gebouw) pas mag plaatsvinden als de inrichting overeenkomstig het inrichtingsplan is uitgevoerd. Het uitvoeren van de landschappelijke inpassing zoals vastgelegd in het inrichtingsplan, wordt daarnaast nog opgenomen in de anterieure overeenkomst. Hiermee is er ook sprake van een privaatrechtelijke borging.

Op het moment dat de ontwikkeling daadwerkelijk gaat plaatsvinden, dient er in veel gevallen naast de aanvraag omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten er ook een omgevingsvergunning voor het aanleggen van beplantingen aangevraagd te worden.

Bestemmingsplan

Indien ervoor gekozen wordt de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk te maken middels een nieuw bestemmingsplan, dan gelden daar dezelfde voorwaarden als bij het wijzigingsplan. Een inrichtingsplan met beschrijving, is een onderdeel van de toelichting van het nieuwe bestemmingsplan en juridisch verankerd in de regels. De voorwaardelijke verplichting schrijft voor dat er pas van de bestemming gebruik gemaakt mag worden indien het inrichtingsplan is uitgevoerd. Ook in dergelijke gevallen wordt de privaatrechtelijke borging middels een anterieure overeenkomst geregeld.

Wel kan in dit bestemmingsplan worden opgenomen dat voor het daadwerkelijk aanleggen van de landschappelijke inpassing overeenkomstig het inrichtingsplan, geen omgevingsvergunning meer benodigd is.

Na 1 januari 2021

Onder de nieuwe Omgevingswet is het de bedoeling dat er straks één omgevingsplan voor de gehele gemeente komt. Planologische ontwikkelingen worden dan alleen nog mogelijk gemaakt middels een *omgevingsplanactiviteit*, met één helder afwegingskader voor de verschillende belangen vanuit onder andere verkeer, stedenbouw, externe veiligheid, geluid, cultuurhistorie, landschap, natuur. Naast bestaande toetsingskaders vormt ook het LOP hiervoor de input.

7. Communicatie

De betrokkenheid en eigenaarschap van ons prachtige buitengebied kan nog worden versterkt. Daarmee ontstaat meer bekendheid en steun voor de ontwikkeling van het landschap en de natuur. Binnen de verschillende projecten zal ook steeds aandacht zijn voor communicatie en promotie. Waar mogelijk wordt ook een educatieve component toegevoegd.

Hierbij denken we ook aan het organiseren van landschap en natuur gerelateerde activiteiten zoals landschapsdagen, Nationale Boomfeestdag, wedstrijden heggenvlechten en het stimuleren van burgerbetrokkenheid voor het landschap en de natuur. Ontwikkelen van diverse communicatiemiddelen waaronder een populaire versie van het LOP, folders, een website, et cetera.

8. Evaluatie

Het verdient aanbeveling om het plan actief te houden en ervoor te zorgen dat het plan reageert op nieuwe ontwikkelingen. Het is daarom van belang jaarlijks de uiteenzettingen van beleidsinstrumenten en financieringsmogelijkheden te actualiseren. Eveneens dient de voortgang van de projecten jaarlijks geëvalueerd en zo nodig bijgesteld te worden. Hierdoor blijft het plan actueel.

Projectbladen

Onderhoud en (ontwikkelingsgericht-) beheer

01	Project Herstel/ onderhoud beplanting polderwegen
Doel	Duurzame instandhouding van gebiedseigen beplantingen langs de polderwegen.
Omschrijving	De openheid domineert het beeld van onze polder. Deze kwaliteit willen we bewaken en bewaren. Op verschillende plaatsen geven beplantingen juist meer diepte aan de openheid. Deze beplantingen willen we duurzaam in stand houden, waarbij soms juist verwijderd moet worden en op sommige plekken bomen aangeplant moeten worden. De komende jaren staan de beplantingen langs de volgende wegen in ieder geval op het programma: - Grote Melmweg - A.P. Hilhorstweg - P. van den Breemerweg - Spiekerweg

02

Project Herstel/ onderhoud natuurterrein De Wiek

Doel

Duurzame instandhouding van gebiedseigen beplantingen langs de polderwegen.

Omschrijving

In 2012 is in de noordelijke punt van het Soesterveen een natuurterrein aangelegd met meerdere functies. Het betreft een waterbergingsgebied voor het nabijgelegen bedrijven terrein, maar maakt tegelijkertijd onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur, thans Natuurnetwerk Nederland. In het gebied is onder ander een oeverwaluwenwand aangelegd.

De komende jaren staat het vrijmaken/ schonen van de watergang van de Wiek op het programma evenals het vergroten van de oeverwaluwenwand.

03**Project Herstel/ onderhoud natuurterrein Biezenveld****Doel**

Duurzame instandhouding van het natuurterrein Biezenveld.

Omschrijving

Aan de Peter van den Breemerweg, net buiten Soest is in 1995 het Biezenveld aangelegd. Na hevige regenbuien wordt het teveel aan regenwater dat de Eng afstroomt opgevangen in het Biezenveld. De biezen zuiveren het water op natuurlijke wijze door de voedingsstoffen weg te halen. Na enige tijd wordt het water via de Kloostergracht geloosd op de Eem.

Eind 2007 is er een speciale ijsvogelwand aangelegd om te broeden. De wand is zo gemaakt dat deze ook interessant is voor oeverzwaluwen. Oeverzwaluwen zijn kolonievogels, zij worden dan ook in grote getalen verwacht. In de wand is slechts ruimte voor één ijsvogelpaartje. Meer kan niet want ijsvogels zijn territoriaal en accepteren geen andere paartjes in de nabijheid.

De ijsvogelwand is toe aan een opknapbeurt. Daarnaast dient er snoeiwerk aan de meidoornhagen plaats te vinden.

04

Project Herstel/ onderhoud natuurterrein Slangenbosje

Doel

Herstel van het Slangenbosje, zodat een toekomstbestendig natuurgebiedje ontstaat.

Omschrijving

Het Slangenbosje tussen de Ir. Menkolaan en de Insp. Schreuderlaan was vroeger een deel van een groot landgoed. Nu is het nog een klein natuurgebiedje van circa 5 hectare groot. Er komt kwel aan de oppervlakte (grondwater vanaf de Heuvelrug dat onder druk aan de oppervlakte komt) dat het Slangenbosje haar bijzondere waarde geeft. Door de vermindering van de hoeveelheid kwelwater verdroogd het natte bosje. Mogelijk kan het nemen van de juiste maatregelen er toe bijdragen dat het Slangenbosje haar karakter behoudt evenals de hoge natuurwaarden.

Het college van Burgemeester en wethouders heeft ertoe besloten in 2020 een beheerplan, in samenspraak met omwonenden en de Werkgroep van het Slangenbosje op te laten stellen. Draagvlak voor het beheerplan, ook al zullen de maatregelen soms rigoureuus zijn, is van belang. Het inschakelen van een deskundige (ecoloog), die de Werkgroep en omwonenden informeert, kan positief bijdragen aan een goed gedragen en uitvoerbaar beheerplan.

Een beheerplan wordt opgesteld en in fases uitgevoerd.

05**Project Herstel/ onderhoud beplantingsstructuren dorpsranden****Doel**

Beplantingstructuren in de overgangsgebieden tussen de dorpen en het landelijk gebied duurzaam in stand houden

Omschrijving

Duurzaam beheer is onvoldoende gebleken om de kwaliteit van deze structuren in stand te houden. Er is daarom groot onderhoud nodig, zodat de levensduur kan worden verlengd.

Op het programma staan in ieder geval de beplantingen aan de:

- Ferdinand Huyklaan
- Schans
- Noorderweg

06

Project Beheer gemeentelijke landschapselementen

Doel

Duurzame instandhouding van gemeentelijke landschapselementen

Omschrijving

De gemeente heeft verschillende landschapselementen in beheer. Denk aan knotbomen, watergangen, poelen, boomsingels en boomwallen, lanen, hagen. Al deze elementen worden op een reguliere wijze beheert. Soms is echter een extra ingreep benodigd om de levensduur van de elementen te kunnen verlengen. Extra aanplant of juist flink snoeiwerk, het aanleggen van een natuurvriendelijke oever in een watergang. Groot onderhoud is af en toe nodig zodat we langer van deze karakteristieke elementen kunnen genieten.

Een deel van de landschapselementen is al in een ander project benoemd. Omdat de waarde van de elementen groot is, willen we hier extra aandacht voor.

07**Project Ontwikkelen Bermenbeheer****Doel**

Toekomstbestendig bermbeheer, waar mogelijk gericht op het verhogen van de biodiversiteit.

Omschrijving

Afgelopen jaren is er geëxperimenteerd met het bermbeheer langs met name de polderwegen in het buitengebied. Wens is om dit beheer te evalueren en te komen tot een gedragen en nieuw toekomstbestendig bermbeheer. Het bermbeheer wordt gericht op het verhogen van de biodiversiteit en aantrekkelijkheid van de bermen, waar dit mogelijk is en de veiligheid niet in het geding komt.

Doel

Duurzame instandhouding van de particuliere en gemeentelijke poelen

Omschrijving

In 1994 is het rapport 'Poelen in Soest' (De Jong 1994a) uitgebracht, een actieplan ter verbetering van de voortplantingsbiotoop van amfibieën in Soest. Het doel van dit actieplan was te komen tot herstel en/of aanleg van voortplantingsbiotopen en verbindingzones voor amfibieën. Sinds het verschijnen van het rapport zijn een flink aantal poelen aangelegd, hersteld en verbeterd. Deze poelen liggen gedeeltelijk op gronden van particulieren, gedeeltelijk op gronden van de gemeente Soest. In 2008 heeft er een onderzoek naar de natuurwaarden, de inrichting en de staat van onderhoud van in totaal 62 poelen plaatsgevonden. De onderhoudstoestand van de poelen destijds was zeer wisselend. Bij ongeveer de helft van de poelen was de oever overgroeid door bramen en andere struiken, was het wateroppervlak overschaduwd door bomen of was de waterbodem bedekt met een dikke laag halfverteerd blad en modder. Andere poelen werden wel goed onderhouden, soms zelfs te goed (verwijderen van alle oeverbegroeiing, schoffelen van de kale glooiende oevers). Een goed beheer van de poelen is niet altijd gemakkelijk en soms dient er een grote opknapbeurt plaats te vinden.

Een deel van de gemeentelijke poelen staan daarom op het programma om geschoond te worden. We vinden het echter ook van belang om de kwaliteit van de particuliere poelen zo veel mogelijk in stand te houden. Onderdeel van dit project is het organiseren van een toekomstbestendig beheer voor particulieren. Oplossingsrichtingen hiervoor zijn het informeren van de betreffende eigenaren/beheerders van de poelen over de wijze van beheer of mogelijk het verstrekken van een subsidie voor groot onderhoud.

L1 Project Aaneengesloten bloemen- en bijenlint door het buitengebied	
Ambitie	Creëren van een (aaneengesloten) bloemenlint door het buitengebied, waar bijen en andere insecten van kunnen profiteren
Omschrijving	Bijensterfte neemt wereldwijd en in Nederland alarmerend toe. Wilde bijensoorten en hommels verdwijnen in hoog tempo. Gelukkig is er steeds meer aandacht voor onze bijen. Ook gemeente Soest denkt mee over maatregelen ten behoeve van de bij en andere insecten, bijvoorbeeld het aanpassen van het maaibeheer. Om nog iets meer te doen voor de bij is het van belang om ervoor te zorgen dat nestelgelegenheid en voedsel maximaal 200 meter uit elkaar liggen. Voedsel (nectar en stuifmeel) haalt de bij uit allerlei soorten bloemen. Met een aaneengesloten bloemenlint, op erven, langs wegen en paden, akkers en weilanden wordt niet alleen een prachtig gekleurd beeld gecreëerd, maar wordt ook gezorgd voor voedsel. Aangepast maaibeheer is hierbij van belang. Langs het bloemenlint kan op verschillende plaatsen de mogelijkheid gecreëerd worden voor nestplaatsen in de vorm van bijenhôtels, maar ook een zandheuveltje of onbedekte bodem biedt mogelijkheden.
Betrokkenen	Gemeente Soest, Nederland Zoemt (project van LandschappenNL, Naturalis, IVN Natuureducatie en Natuur & Milieu) en actieve bewoners

L2	Project Bloem- en kruidenrijke akkerranden
Ambitie	Stimuleren van bloem- en kruidenrijke (akker)randen ter bevordering van een aantrekkelijk kleurrijk en biodivers landschap
Omschrijving	Bloemrijke akkerranden rondom landbouwgrond kunnen verschillende functies hebben. Ze vormen een buffer tussen het gewas en de sloot, hetgeen afvloeiing van voedingsstoffen en pesticiden in het water beperkt. Afhankelijk van de gekozen planten bevorderen de borders de biodiversiteit van insecten. Bloemen en bloeiende kruiden bieden voedsel voor de bestuivers maar ook voor de natuurlijke vijanden van plaagdieren. Daarnaast zijn de kleurrijke stroken natuurlijk een prachtig gezicht en verhogen ze de belevingswaarde van fietsers en wandelaars in het buitengebied.
Betrokkenen	Gemeente Soest, Link met project L1

L3**Project Cultuurhistorische elementen zichtbaar en beleefbaar maken****Ambitie**

Voor Soest en Soesterberg belangrijke cultuurhistorische elementen inventariseren en waar mogelijk beleefbaar maken

Omschrijving

Waarin onderscheid het buitengebied van Soest en Soesterberg zich van het landelijk gebied elders? Voor een deel zit dit in de opbouw van ons landschap. De vorming door de ijstijden, heeft gezorgd voor een bijzonder landschap met een heel eigen beplanting. Maar ook de menselijke invloeden maken ons buitengebied, typisch Soests of Soesterbergs. Voor veel bewoners en bezoekers wordt voorbij gelopen aan deze cultuurhistorische elementen die ons identiteit geven.

We willen onze cultuurhistorische elementen inventariseren en (beter) beleefbaar maken.

Een deelproject hierbij kan zijn om paden en wegen die vanuit het verleden hun naam hebben gekregen, meer onder de aandacht te brengen.

Betrokkenen

Gemeente Soest, Historische vereniging Soest/ Soesterberg

L4**Project Wegh der Weegen****Ambitie**

De geschiedenis van de Wegh der Weegen beleefbaar maken.

Omschrijving

De Amersfoortseweg door Soesterberg is onderdeel van de 11 kilometer lange Wegh der Weegen. Deze weg is in 1647 ontworpen door Jacob van Campen en uitgevoerd in 1653. Vanwege de onvoorstelbare breedte van 60 meter en het kaarsrechte traject kreeg het de naam 'Wegh der Weegen'. Behalve als nieuwe verbinding tussen Utrecht en Amersfoort was de weg ook bedoeld voor de vestiging van buitenplaatsen. Hiervoor zijn langs de weg 24 vakken van elk 100 roede (376 meter) aangelegd, van elkaar gescheiden door dwarspaden, sorties geheten.

Slechts enkele buitenplaatsen zijn aangelegd, maar omdat de verkaveling helemaal bedoeld was voor de vestiging van buitenplaatsen is deze weg als buitenplaatszone opgenomen in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie. Door aanwonenden is met hulp van provincie Utrecht de Stichting Wegh der Weegen opgericht die tot doel heeft om de geschiedenis van de N237 beleefbaar te maken. Omdat deze weg van belang is voor de Soesterberger identiteit en een belangrijk element vormt in ons landschap willen we hier graag aan mee werken.

Betrokkenen

Stichting Wegh der Weegen, Gemeente Soest

L5	Reconstructie sortie Korndorfferlaan
Ambitie	De oorspronkelijke sortie Korndorfferlaan zoveel mogelijk in oude luister herstellen.
Omschrijving	De Wegh der Weegen naar ontwerp van Jacob van Campen heeft een duidelijk profiel. De sorties (dwarswegen van de hoofdweg) vormen een belangrijk onderdeel van het vermaarde ontwerp. Het waren informele doorgangen en begrenzingen tussen eigendommen. De Korndorfferlaan is één van de sorties. Door een beperkt onderhoud is het oorspronkelijke profiel deels verdwenen. We zetten in op een flinke reconstructie van de Korndorfferlaan, zodat deze weer als sortie van de Wegh der Weegen herkenbaar en beleefbaar is.
Betrokkenen	Gemeente Soest, Stichting Wegh der Weegen Link met project L4

L6**Project Inventarisatie Landschapselementen****Ambitie**

Inventariseren en digitaal vastleggen van landschapselementen (poelen, hagen, lanen, boomsingels en boomwallen, knotbomen, struweel).

Omschrijving

Kleine landschapselementen als poelen, houtwallen, maar ook knotwilgen en eeuwenoude lanen geven het buitengebied zijn typische karakter, aanblik en identiteit. Dat is een lust voor het oog, maar ook essentieel voor de leefwereld van vele kwetsbare dier- en plantensoorten. Want, waar poelen zijn, zijn insecten, zijn vogels, zijn landdieren.

Veel kleine karakteristieke landschapselementen in de gemeente Soest zijn verdwenen of worden niet goed onderhouden. Reden hiervoor zijn de schaalvergroting in de landbouw en het verdwijnen van de economische waarde. Daarom is het van belang om goed te inventariseren welke elementen we nu (nog) hebben en deze digitaal vast te leggen. Op basis van deze gegevens kunnen we vervolgens beter monitoren hoe het er met de landschapselementen voor staat en hier actief naar handelen.

Betrokkenen

Gemeente Soest, Landschap Erfgoed Utrecht

L7**Project Platform Kleine Landschapselementen (KLE)****Ambitie**

In gezamenlijkheid met de deelnemende partijen van het Platform KLE de aanleg, het herstel en beheer van landschapselementen (buiten de erven) te realiseren.

Omschrijving

Kleine landschapselementen zijn van belang voor de kwaliteit en beleving van het landschap en voor de biodiversiteit. Door het herstellen, aanleggen, beheren en beschermen van kleine landschapselementen wordt de groenblauwe dooraderring (landschapsstructuren) verbeterd. Dit geeft een aantrekkelijk en leesbaar landschap.

Gedurende 2 jaar is binnen het Platform KLE geëxperimenteerd met een vernieuwende aanpak om aanleg en herstel van landschapselementen te stimuleren en te realiseren. Er zijn binnen vier pilotgemeenten (waaronder Soest) ruim 20 poelen aangelegd of hersteld en 220 laanbomen en 330 knotbomen aangeplant. Verder zijn er heggen en hagen, elzensingels en struwelen, houtsingels en houtwallen en natuurvriendelijke oevers gerealiseerd. Daarnaast is de samenwerking tussen partijen verbeterd evenals de werkwijze om te komen tot realisatie van landschapselementen. Er is een plan van aanpak opgesteld evenals een communicatieplan. Daarnaast worden resultaten besproken, kansen geïnventariseerd en knelpunten en opgelost en worden afspraken gemaakt, over verbeteringen in de werkwijze en samenwerking.

De deelnemende partijen in het Platform Kleine landschapselementen vormen samen een sterk consortium, om de aanleg, herstel en beheer van landschapselementen zoals poelen, houtsingels en knotwilgen in het buitengebied (buiten de erven) te bevorderen.

Betrokkenen

Provincie Utrecht, gemeente Soest, gemeenten de Bilt, Leusden, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Bunnik, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, Zeist, Houten, agrarisch collectief Utrechts Oost en agrarisch collectief Rijn, Vecht en Venen, Stichting Landschap Erfgoed Utrecht, Vereniging Utrechts Particulier Grondbezit.

L8**Project Landschapsverfraaiing bij particulieren****Ambitie**

Het stimuleren van streekeigen erfbeplantingen op de erven van particulieren

Omschrijving

Erfbeplantingen zijn zeer karakteristiek voor elk landschapstype. Zij zijn voor onze bewoners en bezoekers de etalage van het buitengebied. Door allerlei ontwikkelingen als de vele nieuwe bewoners in het buitengebied, het grote aanbod van nieuwe materialen en sortiment dreigt het agrarisch getinte erf met zijn functionele en sobere erfbeplanting langzamerhand te verdwijnen. Het ontbreekt niet aan belangstelling voor het streekeigen erf, maar vaak aan kennis en bewustzijn van de kenmerkende eigenschappen.

Oplossingsrichtingen

- Adviseren over en subsidiëren van achterstallig onderhoud aan houtwallen of bosjes, door aanleg van erfbeplanting (bijvoorbeeld hagen, leibomen of hoogstamfruitbomen), door het aanleggen van nieuwe natuur (bijvoorbeeld een amfibieënpool, houtwal of vogelbosje). Zo worden particulieren uitgenodigd een waardevolle stimulans te geven aan de natuur en het landschap op of rondom de woning of het (agrarisch) bedrijf.
- Kennis delen over karakteristieke erfbeplanting in de vorm van een brochure, informatie op de website.

Betrokkenen

Gemeente Soest, Landschap Erfgoed Utrecht, particulieren

L9**Project Toekomstbestendige landbouw****Ambitie**

Landbouw, burgers en natuur dicht bij elkaar brengen middels een toekomstbestendige landbouw

Omschrijving

Nederland lijkt tegen de grenzen van haar groei aan te lopen waardoor landbouw de natuur en onze leefomgeving met elkaar in de knoop raken en een negatieve impact heeft op biodiversiteit en ons klimaat. Hierom pleit het ministerie van LNV voor de omschakeling in 2030 naar kringlooplandbouw.

Verlaging van het gebruik van grondstoffen en vermindering van de druk op de leefomgeving met als resultaat minder schadelijke emissies naar bodem, lucht en water, een beter verdienvermogen voor de boeren, vergroting van de biodiversiteit en een klimaatvriendelijke productie.

De provincie Utrecht pleit in haar landbouwvisie voor korte ketens met nadruk op het ontwikkelen van een lokale afzetmarkt, waarbij het omringende stedelijke gebied een steeds belangrijkere rol als afzetmarkt gaat spelen. Ook wordt de menselijke maat van de landbouwbedrijven, het gezinsbedrijf, in haar cultuurhistorische context gekoesterd. Dit vraagt om een stapsgewijs transformatieproces naar een toekomstbestendige kringlooplandbouw in 2030 waarbij toekomstbestendige perspectieven ontstaan voor de nieuwe generatie boeren.

Voor Soest geldt dat het noordoostelijk gelegen landbouwgebied, bestaand uit vooral graslanden en verspreid liggende agrarische bedrijven ruimtelijk gezien onderdeel vormt van het zeer open poldergebied van weilanden dat zich tot aan de randmeren uitstrekt. Het totale Soester landbouwareaal kent slechts een beperkte grootte.

Het project is erop gericht om de beschreven duurzame transitie samen met de boeren te ontwikkelen, toekomstbestendig te maken, een goede lokale afzetmarkt te ontwikkelen en bij dit proces ook de burgers te betrekken. Afstemming met de omgevingsvisie maakt hier onderdeel van uit.

Oplossingsrichtingen:

- Het formeren van een projectteam 'vitale kringlooplandbouw'.
- Het organiseren van een excursie voor het projectteam, boeren, raadsleden en wethouders naar boerenbedrijven die de transitie naar een kringlooplandbouw al hebben uitgevoerd.
- Het organiseren van boerenateliers 1.0 waarbij met kringgesprekken met de bedrijven allereerst 'de stip op de horizon' wordt verkend qua transitiemogelijkheden en meekoppelkansen voor natuur en landschap.
- Het organiseren van boerenateliers 2.0 waarbij burgers en boeren wensen en toekomstmogelijkheden samen verkennen en nieuwe concepten uitwerken, denk bijvoorbeeld aan het concept van 'Herenboeren' en nieuwe functies op de boerderij, experimenten met bijvoorbeeld biologisch beheerde kruidenrijke graslanden.
- Het houden van een jaarlijkse boeren-burgers-buitenluimarkt waarbij de procesresultaten worden gemeld, de afzetproducten van de boer worden gepromoot en de stand van natuur en landschap worden vermeld.

Betrokkenen

Gemeente Soest, agrarische ondernemers, geïnteresseerde particulieren

L10**Project Stimulering alternatieve gewassen Zuidelijke Eng****Ambitie**

Het agrarisch karakter van de Zuidelijke Eng behouden.

Omschrijving

behouden en nog goed leesbaar en beleefbaar. We hechten waarde aan het unieke bolle akkercomplex, omsloten door bebouwing. Om het agrarisch karakter van vroeger tijden te behouden, wordt al jaren gewerkt met een premieregeling voor het verbouwen van alternatieve gewassen dan mais. Dit houdt in dat op het moment dat de betreffende agrariër een ander gewas dan mais teelt, hiervoor een vergoeding tegenover staat, omdat het telen van andere gewassen veelal minder rendabel is. Enkel maisteelt op de Eng is ongewenst vanwege het eenzijdige beeld en de beperking van het panoramische uitzicht gedurende de zomermaanden. Het beleid met betrekking tot de premieregeling stamt uit 2003 en is niet helemaal met de tijd meegegaan. Vandaar dat een evaluatie gewenst is.

Doel van de evaluatie is om te komen tot een goede werkwijze voor het stimuleren van alternatieve gewassen op de Zuidelijke Eng. Bloemrijke akkerranden maken hier onderdeel van uit.

Betrokkenen

Gemeente Soest, agrarische ondernemers op de Zuidelijke Eng, gebruikers van de Eng, Vrienden van de Soester Eng

Link met project N..

L11**Project (Her-)Ontwikkelen stuifzandcomplex Korte en Lange Duinen****Ambitie**

Ontwikkelen van het stuifzandcomplex dat zo veel mogelijk recht doet aan de ontstaansgeschiedenis met inzet op een hoge natuurwaarde.

Omschrijving

De Lange en Korte duinen zijn voor Nederland vrij unieke actieve zandverstuivingen. Stuifzandterreinen zullen zonder intensieve beheermaatregelen evenals heideterreinen op termijn verdwijnen. De grote vijand is de atmosferische depositie die de groei van algen stimuleert en de successie naar bos bevordert. De Lange duinen worden gekenmerkt door open kaal zand en weinig vegetatie, samenhangend met de intensieve betreding door recreanten. De voor stuifzand kenmerkende buntgras, groenwieren en ruig haarmos evenals het volgende stadium in de successie van de korstmossen komt weinig voor. De Korte duinen wordt minder betreden waardoor meerdere stadia in de successie van stuifzand tot bos naast elkaar zichtbaar zijn.

Beheer van de zandverstuivingen vindt op reguliere basis plaats. De laatste jaren merken we dat het steeds meer beheer vergt om de zandverstuivingen actief te houden. Door de depositie van onder andere stikstof treedt vergrassing steeds sneller op. Onderzoek is nodig naar mogelijk andere vormen van beheer, of andere wijze van gebruik van de Lange en Korte Duinen. Recreatieve vormen maken hier onderdeel van uit.

Betrokkenen

Gemeente Soest, provincie Utrecht

L12	Project Reconstructie hakhoutwallen Bosstraat
Ambitie	Herstel van de karakteristieke hakhoutwallen van de Bosstraat
Omschrijving	In de afgelopen decennia zijn de houtwallen langs de Bosstraat niet meer als hakhout beheerd, waardoor hakhoutsoorten zijn uitgegroeid tot bomen. Ook zijn zaailingen van onder andere de Amerikaanse eik uitgegroeid tot boom. Voor de Bosstraat en omgeving is in 2009 daarom een visie opgesteld, 'Visie Bosstraat. Een palet van kleuren in een zweem van groen'. In deze visie is aangegeven dat het gebied Bosstraat en omgeving een bosachtig karakter heeft en aanwezige functies in boskamers liggen. Gestreefd wordt naar het behoud van dit karakter. De aanwezige bebouwing en ook toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen moeten passen binnen een raamwerk van boskamers. Kenmerkend voor de Bosstraat zijn de hakhoutwallen aan beide zijden van de straat en houtwallen tussen de verschillende boskamers.
Betrokkenen	Gemeente Soest, particulieren en bedrijven gelegen aan de Bosstraat

Natuur (biodiversiteit)

N1	Project Biodiversiteit op de Zuidelijke Eng
Ambitie	Biodiversiteit op de Zuidelijke Eng verhogen
Omschrijving	De Soester Eng ligt aan de basis van het ontstaan van de kern Soest. Tot op de dag van vandaag is dit open agrarische cultuurlandschap grotendeels behouden en nog goed leesbaar en beleefbaar. We hechten waarde aan het unieke bolle akkercomplex, omsloten door bebouwing. Het gebied heeft potentieel om ook voor flora en fauna een belangrijke leefplek te bieden. Oplossingsrichting - Uitvoeren van een 0-meting; welke natuurwaarden zijn al aanwezig - Onderzoek doen naar de potentiële doelsoorten voor dit gebied - Uitvoeren van een maatregelen pakket voor het verhogen van de natuurwaarden
Betrokkenen	Gemeente Soest, Vrienden van de Soester Eng, actieve agrariërs op de Eng, Soester natuurliefhebbers en particulieren

N2	Project Ecologische verbindingzones Melksteeg, De Birkt en Praamgracht
Ambitie	Op verschillende plekken ecologische verbindingzones realiseren van de hogere gronden van de Heuvelrug naar de Eem
Omschrijving	De overgang van de Utrechtse Heuvelrug naar de Eempolder is een uniek gebied. De Utrechtse Heuvelrug met zijn bossen, heide en zandverstuivingen naar het zeer open landschap van de Eem. Langs de kern Soest van de bossen tot aan de Eem en langs de grens met Amersfoort zijn door de provincie zoekgebieden benoemd om ecologische verbindingzones te realiseren. Door herstel van landschapselementen en de aanleg van natuurvriendelijke oevers ontstaat er een groenblauwe dooradering van het agrarisch cultuurlandschap tussen de bossen en de Eem. Landschapselementen fungeren als verbindingroute voor plant- en diersoorten die zich verplaatsen naar verblijf-, rust-, voedsel- en broedgebieden. De Praamgracht vormt al een bijzondere verbinding. De natuurwaarde van deze verbinding kan echter nog worden vergroot.
Betrokkenen	Gemeente Soest, Provincie Utrecht, gemeente Baarn (Praamgracht), Landschap Erfgoed Utrecht, grondeigenaars

Ambitie

Versterking van de leefomgeving van de aanwezige fauna

Omschrijving

In het buitengebied van Soest zijn de afgelopen jaren al diverse fauna-ondersteunende maatregelen uitgevoerd. Het aanmoedigen van deze maatregelen bij particulieren en bedrijven door het geven van voorlichting en informatie via website en jaarlijkse bijeenkomsten levert winst op voor de natuur en versterkt de betrokkenheid bij dit thema. Er worden drie typen maatregelen onderscheiden:

1. Faunamaatregelen:

Te denken valt aan:

- Oeverwaluwand
- Takkenrillen/ oude boomstammen in bijvoorbeeld bermen
- Vleermuiskasten
- Vogelnestplaatsen
- Vruchtbomen als tafeltje dekje voor oa dassen
- Vistrap
- Hulp bij de paddentrek
- Instandhouding broeihopen voor slangen en mogelijke uitbreiding
- Instandhouding poelen en mogelijke uitbreiding

2. Monitoring kernsoorten:

Waardevol is om te onderzoeken of er een meer gestructureerde aanpak mogelijk is door aan de hand van soortenverspreidingskaarten de resultaten van circa 20 soorten jaarlijks te monitoren.

3. Klimaatadaptiever beheer

De natuur heeft de afgelopen jaren te leiden gehad van droogte en hoge temperaturen in zomer en winter. Merkbare effecten zijn de verdere verspreiding van de eikenprocessierups in de Soesterbossen en lanen en de verdroging van de kruidenrijke bermen. Dit laatste betekent dat er nagedacht moet worden over beheer, bijvoorbeeld aanpassing van het moment van maaien en afvoeren. Dit om schade aan insecten te minimaliseren door te vroeg maaien

Oplossingsrichtingen

- Gemeentelijk plan opstellen waar de specifieke faunamaatregelen het meest gewenst zijn en dit afstemmen met NPUH.
- Mogelijke meekoppelkansen met uitvoeringsprojecten monitoren en uitwerken.
- Instandhouding en ontwikkeling van 'natuurvriendennetwerk': geven van voorlichting over gewenste faunamaatregelen aan netwerk van geïnteresseerden, bijvoorbeeld door het opstellen van een tweejaarlijkse nieuwsbrief, waarin de stand van de Soester natuur wordt belicht en interviews staan met natuurbeheerders en initiatiefnemers van faunamaatregelen.
- Ondersteuning door de gemeente bij de realisatie van specifieke faunamaatregelen door derden.

- Het uitvoeren van specifieke meer kapitaalintensieve maatregelen door de gemeente zelf.
- Kleinschalige stimuleringsubsidies voor faunamaatregelen door particulieren.
- Monitoringsprogramma opzetten van 20 kernsoorten per km-hok, om te kunnen sturen op behaalde resultaten voor vijf jaar. Hierbij gebruikmakend van vrije beschikbare data en beperkt veldonderzoek, waarbij bijvoorbeeld vrijwilligers begeleid worden door een ecooloog.
- Bij het beheren van gemeentelijke groen, zoals kruidenrijke groenstroken actief sturen op de gewenste maaimomenten en dit afstemmen met uitvoerders/loonwerkers t er bescherming van bijvoorbeeld de sleedoornpage.
- Gemeentelijke groenbeheerders betrekken bij inventarisaties waar omvorming van openbaar groen tot een betere biodiversiteit kan leiden.

Betrokkenen

Gemeente Soest, provincie Utrecht, particulieren

N4**Project Kwelgerelateerde natuur****Ambitie**

Het ontwikkelen van een bestendig geohydrologisch systeem, waarbij water als sturend principe geldt voor de natuur- en landschapswaarden en er gestreefd wordt naar het herstel van de kwelstromen en de hieraan verbonden kwel gerelateerde natuur

Omschrijving

"De ambitie van het Nationaal Park is om kwelstromen waar mogelijk te herstellen. Als eerste stap brengen we het watersysteem van de hele Heuvelrug in beeld. Daarmee wordt inzicht verkregen waar de mogelijkheden liggen voor kwelherstel, daarbij rekening houdend met klimaatverandering, stedelijk gebied, landbouw, waterwinning en natuur", aldus de samenwerkingsagenda van het NPUH.

Voor Soest geldt dat de kwelstromen redelijk bekend zijn, waarbij de Laagte van Pijnenburg bekend staat om zijn kwel en de aanvoer van water van drie zijden. Door wateronttrekking ondermeer door beregening en agrarisch grondgebruik verliezen kwelsloten hun ecologische betekenis en vallen de kopse kanten van kwelsloten steeds vaker droog.

Juist de kwetsbare flanken waar het schone kwelwater aan de oppervlakte komt dient nader beschermd te worden. Deze bescherming kan onderdeel zijn van een heroriëntatie van (agrarisch) en recreatief grondgebruik samen met de opgave om gebiedseigen water langer in het gebied vast te houden en niet duurzaam waterverbruik te beëindigen of om te vormen. Onderdeel van het project is naast kennisvergaring en -deling het opzetten van pilots voor een meer duurzaam grondgebruik, waarbij water als sturend inrichtingsprincipe geldt, water hierdoor in het gebied blijft en nieuwe vormen van landbouw samengaan met kwel gerelateerde vegetatie in weidesloten en bosflanken.

Oplossingsrichtingen:

- Gemeentelijke ambitie afstemmen met overige partijen en plan van aanpak opstellen in een werkateliersessie.
- Potentiele en aanwezige kwelgebieden in kaart brengen.
- Pilot kwelgerelateerde natuur en agrarisch grondgebruik formuleren.

Betrokkenen

Gemeente Soest, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, Waterschap Vallei en Veluwe

N5	Project Herinrichting IJsbaan
Ambitie	Een belangrijke natuurfunctie toevoegen aan het terrein van de IJsbaan
Omschrijving	Het terrein aan de Hooiweg achter de locatie van Dierenzorg Eemland wordt in de winter onder water gezet, zodat de IJsbaanvereniging Peter's Baan hier bij goede vorst een ijsbaan kan exploiteren. De potentie van het terrein voor een natuurfunctie is groot. Buiten de winter om kan met enkele aanpassingen het terrein worden ingericht als bloemrijk grasland met een hoge waarde voor allerlei insecten, vogels en grondgebonden zoogdieren. Monitoring is een onderdeel van dit project.
Betrokkenen	Gemeente Soest, IJsbaanvereniging Peter's Baan

N6**Project Ontsnippering van natuur****Ambitie**

Actualisatie van de knelpunten die zijn ontstaan door de aanwezigheid van barrières binnen het natuurnetwerk en vervolgens projecten uitvoeren die leiden tot ontsnippering van het natuurnetwerk.

Omschrijving

Gemeente Soest is gelegen in een bosrijke omgeving en wordt doorsneden door lokale-, provinciale- en rijkswegen, een voormalige vliegbasis en spoorwegen. Deze infrastructuur leidt tot knelpunten en barrières voor de natuur. Door de recente aanleg van ecoducten en ecopassages zijn een aantal barrières opgeheven. Het in kaart brengen van de huidige barrières en toekomstige barrières is de eerste stap. Vervolgens kunnen meekoppelkansen voor ontsnippering van de natuur bij nieuwe infrastructuurprojecten onderdeel worden van het project en vooraf in kaart gebracht worden.

Oplossingen kunnen bestaan uit ecopassages, faunatunnels, duikers met extra lichtinval, aanleg van houtsingels en struwelen.

Voor Soest geldt dat er een aantal bekende barrières zijn, zoals de Van Weerden Poelmanweg. De Birkstraat vormt een forse barrière tussen de Korte Duinen en de Eemvallei voor amfibieën, dassen, reeën, reptielen, insecten en de boommarter. De Praamgracht en de Biltse weg vormen eveneens een barrière voor ondermeer de ringslang.

Oplossingsrichtingen

- Het uitvoeren van een Gisanalyse om de knelpunten ruimtelijke in kaart te brengen en te prioriteren.
- Het buiten nalopen van de geconstateerde ruimtelijke knelpunten en deze nader in kaart brengen in een zogenaamde kaart ontsnipperingsstructuur Soest.
- Het organiseren van een schetsatelier met betrokken partijen om oplossingsrichtingen te verkennen, zoals onderdoorgangen, ecoducten of groene faunapassages.

Betrokkenen

Gemeente Soest, provincie Utrecht, terrein beherende organisaties, lokale natuurverenigingen, IVN Eemland

Recreatie en beleving

R1	Project Aanleg Wandelknooppuntensysteem
Ambitie	Een aantrekkelijk hoofdnetwerk van wandelroutes aangesloten op het wandelknooppuntensysteem binnen de gemeente Soest.
Omschrijving	Het wandelknooppuntensysteem volgt de systematiek van het beter bekende fietsknooppuntensysteem. Door middel van genummerde knooppunten kun je zelf een mooie wandelroute uitkiezen. In de 2012 is gestart met de aanleg van een vlakdekkend wandelknooppuntennetwerk in de provincie Utrecht. In het westelijk deel van de provincie is het netwerk reeds gereed. De deelgebieden Heuvelrug en Regio Amersfoort vormen, samen met de gemeenten Renswoude en Veenendaal, het sluitstuk binnen de provincie Utrecht met een verbinding richting de Vallei en de Veluwe. Het is wenselijk om het netwerk te completeren voor het gehele gebied.
Betrokkenen	Routebureau Utrecht, Regio Amersfoort

R2	Project Wandelpad Soesterveen
Ambitie	Vergroten van de recreatieve toegankelijkheid van het Soesterveen voor wandelaars
Omschrijving	Het Soesterveen omvat het gebied tussen de Biltseweg, Wieksloterweg, Bosstraat en de bebouwde kom van Soest. Het is een overgangsgebied: tussen de kern van Soest en het landelijk gebied en het ontleent daaraan ook zijn kwaliteit. De ruimtelijke kwaliteit van het Soesterveen is hoog. Daarmee is het een aantrekkelijk recreatief uitloopgebied. We willen inzetten op een grotere beleefbaarheid van het gebied door het vergroten van de recreatieve toegankelijkheid in de vorm van een wandelpad (klompenpad). Met de aanleg van een dergelijk pad kunnen door de aanleg van (begeleidende) landschapselementen de landschappelijke en natuurlijke waarden nog worden verhoogd.
Betrokkenen	Gemeente Soest, grondeigenaars, Natuurmonumenten, Landschap Erfgoed Utrecht

R3	Project Wandelpad Zuidelijke Eng
Ambitie	Het beleefbaar maken van het noord-oostelijk deel van de Zuidelijke Eng voor wandelaars
Omschrijving	De Zuidelijke Eng heeft door het bijzondere agrarische gebruik midden in het dorp en de grote openheid van het gebied grote recreatieve waarde. Vanaf verschillende plekken is het bolle akkercomplex binnen de bebouwde kom beleefbaar. We missen echter nog een mogelijkheid om ook de noord-oostelijke kant van de Eng te bereiken. Juist aan deze kant van de Eng is de bolling van het landschap een bijzonder gezicht. We willen een extra ommetje over de Eng realiseren, met in achtneming van de bestaande kwaliteiten.
Betrokkenen	Gemeente Soest, actieve agrariërs op de Eng, Vrienden van de Soester Eng

R4**Project Bebording gemeentelijke recreatie- en natuurterreinen****Ambitie**

Een eenduidige en heldere bebording van de recreatie- en natuurterreinen van gemeente Soest

Omschrijving

De gemeente Soest is eigenaar van een groot (bos)gebied, gelegen tussen de Birkstraat en de spoorlijn Utrecht – Amersfoort. We hebben in dit gebied onze verantwoordelijkheden ten aanzien van de natuur. Daarnaast komen onze bewoners en ook bezoekers van buiten de gemeente genieten van het prachtige gebied. Om alle gebruikers in goede banen te leiden, zodat iedereen op zijn eigen manier kan genieten, is een heldere communicatie over routes, aanwezigheid van horeca en (gedrags)regels nodig.

We willen een eenduidige en heldere bebording op onze terreinen, zodat iedereen weet waar wat te vinden is en wat er wel en niet van hem/haar verwacht wordt. We sluiten daarbij aan bij de andere grote terrein beherende organisaties zoals Utrechts Landschap en Natuurmonumenten.

Betrokkenen

Gemeente Soest, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

R5	Project Groene Entree(s)
Ambitie	Het verkennen en daarna ontwikkelen van een toeristisch 'informatiepunt' voor natuur, landschap en cultuurhistorie mogelijk in combinatie met een buiteneducatiecentrum.
Omschrijving	Momenteel kent Soest twee TOP's (TOP bij het Gagelgat en de TOP bij het Park Vliegbasis Soesterberg). Dit zijn startpunten voor recreatieve routes voor wandelaars, fietsers, mtb-ers en ruiterroutes. De recreatiedruk op met name de bossen van Soest is groot. Dit brengt ook veel verkeersbewegingen met zich mee op de lokale wegen en vraagt om parkeervoorzieningen nabij deze TOP's. De toename van de recreatiedruk is de aanleiding om in breder verband te onderzoeken of er behoefte bestaat aan een uitbreiding van het informatieaanbod bij de TOP's, zoals extra informatie over natuur, landschap en cultuurhistorie. Ook zou een buiteneducatielocatie hieraan gekoppeld kunnen worden. Het NPUH, waar de bossen van Soest momenteel onderdeel van uitmaken, oriënteert zich ook op uitbreiding van haar netwerk van TOP's. Behalve deze voorzieningen is er ook behoefte aan een uitbreiding van Groene Entree's, zodat deze een logisch netwerk vormen in het NPUH, voor het faciliteren van bezoekersstromen en parkeergelegenheid. Dit project heeft tot doel om voor de gemeente Soest allereerst een heldere inventarisatie te maken welke opties voor Soest in aanmerking zouden komen. Het versterken van het toeristisch profiel door een goede toeristische /recreatieve infrastructuur vormt een plus voor de gemeente en maakt de gemeente aantrekkelijker voor haar bezoekers. Door het aanbod uit te breiden kan hiermee tevens congestie op de wegen of parkeerplaatsen voorkomen worden. Een onderdeel van de inventarisatie kan betrekking hebben op de wijze van samenwerking met het NPUH wat betreft de ontwikkeling van een Groene Entree binnen de gemeentegrens en de financiële ondersteuning die het NPUH zou kunnen bieden.
Betrokkenen	Gemeente Soest, Routebureau Utrecht, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

R6	Project Hondenlosloopgebied de Lange Duinen
Ambitie	Een uitgebalanceerd gebruik van de Lange Duinen als hondenlosloopgebied.
Omschrijving	De Lange Duinen is aangewezen als hondenlosloopgebied. Eigenaars kunnen hun honden hier laten rennen en ravotten. Ook hondenuitlaatservices maken graag gebruik van de Lange Duinen. Door het toegenomen gebruik van de Lange Duinen door verschillende gebruikers (wandelaars met en zonder honden, sporters, ruiters en menners, picknickers, hondenuitlaatservices) en de aanwezigheid van natuurwaarden ontstaan er conflicten. Het huidige beleid wordt geëvalueerd en gezocht wordt naar een nieuwe balans tussen verschillende gebruikers in de Lange Duinen. Hierbij wordt afstemming gezocht bij de andere grote terrein beherende organisaties als Utrechts Landschap, Natuurmonumenten, ASR en Pijnenburg
Betrokkenen	Gemeente Soest, terreinbeherende organisaties, hondenuitlaatservices

R7	Project Optimaliseren fietsknooppuntensysteem
Ambitie	Een aantrekkelijk en veilig hoofdnetwerk van fietspaden aangesloten op het fietsknooppuntensysteem binnen de gemeente Soest.
Omschrijving	Het fietsknooppuntensysteem is in 2008 over de provincie Utrecht uitgerold. Gemeente Soest is destijds betrokken bij het proces en heeft meegedacht over de op te nemen routes. Door het aanleggen van nieuwe fietspaden, maar ook doordat het drukker is geworden, bestaat de behoefte om het huidige netwerk tegen het licht te houden. Wellicht dat er aantrekkelijkere nieuwe routes opgenomen kunnen worden in het knooppuntensysteem en mogelijk kunnen ook bestaande routes verdwijnen vanuit het oogpunt van zonering.
Betrokkenen	Gemeente Soest, Routebureau Utrecht

R8	Project Vernieuwen MTB-pad
Ambitie	Een aantrekkelijke recreatieve MTB-route waarbij de natuur en het landschap beleefbaar worden gemaakt en tegelijkertijd ook de natuur wordt ontzien.
Omschrijving	Door de bossen van Soest loopt een MTB-route. Deze route wordt echter door een groot deel van de gebruikers laag gewaardeerd. Dit uit zich onder andere in het feit dat er veel buiten de bestaande route gefietst wordt, vaak dwars door het bos, over wandelpaden of juist over wildpaden. Op de Utrechtse Heuvelrug is de ervaring dat wanneer er een interessante route gerealiseerd wordt, het aantal 'wildrijders' significant afneemt. De route is zo uitdagend, dat de gebruikers geen aanleiding zien om nog van de route af te wijken.
Betrokkenen	Gemeente Soest, gemeenten Amersfoort, Baarn, Zeist en De Bilt, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, Staatsbosbeheer

R9	Project Optimaliseren Ruiter- en menpaden
Ambitie	Een aantrekkelijk en veilig netwerk van ruiter- en menpaden binnen de gemeente Soest met goede aansluitingen op maneges/ pensionhouders en de Regio.
Omschrijving	Het huidige netwerk van ruiter- en menpaden binnen gemeente Soest is verouderd en heeft aanpassing. Op diverse plaatsen ontbreken aansluitingen met maneges/ pensionhouders en andere netwerken van paardenpaden. Daarnaast is door het toegenomen gebruik van verschillende extensieve recreatievormen (wandelen, fietsen, mountainbiken) en meer drukte op de wegen aanpassing van paden en routes nodig voor een veiliger gebruik. Algemene opmerking: ruiterpad is alleen voor ruiters, menroute is alleen voor aanspanningen en paardenpaden zijn voor beide gebruikersgroepen.
Betrokkenen	Gemeente Soest, Warmbloed Paardenfokvereniging Eemland, manege- en pensionhouders

R10	Project Natuur en Recreatie in balans
Ambitie	Natuur en recreatie in balans
Omschrijving	De natuur op de Utrechtse Heuvelrug is populair bij bewoners en bezoekers. De prognoses laten zien dat het aantal bezoekers de komende jaren ook nog eens fors gaat toenemen. Een goede zonering van natuur en recreatie is daarom van groot belang. Zonering kan een krachtig instrument zijn voor het in goede banen leiden van recreatiestromen, mits er bij relevante partijen overeenstemming is over de plekken waar het rustig of juist levendig mag zijn én als het daaruit voortvloeiende kaartbeeld verankerd wordt in ruimtelijke ordening en beleid.
Betrokkenen	Gemeente Soest, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, gemeente Amersfoort, terrein beherende organisaties

Toezicht en handhaving

T1 Project Naleving afspraken over landschappelijke inpassing	
Ambitie	Afspraken zoals vastgelegd in een bestemmings-/ wijzigingsplan (tot 1 januari 2021), omgevingsplanactiviteit of overeenkomst met betrekking tot landschappelijke inpassing van ruimtelijke ontwikkelingen of het verfraaien van het erf worden nageleefd.
Omschrijving	Bij een ruimtelijke ontwikkeling in het buitengebied wordt gevraagd om een landschappelijke inpassing. De beschrijving in bijlage 1 van de regels van het bestemmingsplan Landelijk Gebied, het beeldkwaliteitsplan, de beleidslijn in het LOP en de cultuurhistorische inspiratiekaart als inspiratie en gemeentelijke gedragslijn vormen hierbij het uitgangspunt. In het wijzigingsplan of bestemmingsplan wordt vervolgens met een voorwaardelijke verplichting vastgelegd dat de ontwikkeling (vaak het bouwen van een gebouw) pas mag plaatsvinden als de inrichting overeenkomstig het inrichtingsplan is uitgevoerd. Het uitvoeren van de landschappelijke inpassing zoals vastgelegd in het inrichtingsplan, wordt daarnaast nog opgenomen in de anterieure overeenkomst. Hiermee is er ook sprake van een privaatrechtelijke borging. Ook indien een particulier op vrijwillige basis het erf verfraaid met cofinanciering van de gemeente, wordt een overeenkomst gesloten met afspraken over de wijze van uitvoeren, beheer en instandhouding. Overeenkomsten worden niet altijd (volledig) nageleefd, waardoor controle noodzakelijk is.
Betrokkenen	Gemeente Soest

T2**Project Handhaven begeven buiten wegen en paden****Ambitie**

Het tegengaan van verontrusting/ vernieling aan flora en fauna door toezicht en handhaven van recreatie stromen buiten de opengestelde wegen en paden

Omschrijving

De uitgestrekte Soester bosgebieden en zandverstuivingen lenen zich prima voor vele vormen van recreatie. Voor de verschillende reactie vormen die we in de gemeente Soest tegen komen zijn voldoende faciliteiten geboden. We hebben ruiterroutes, fiets- en wandelroutes, MTB routes en een trimbaan. Toch begeven recreanten zich buiten de aangegeven paden en routes waardoor er vernieling aan de aanwezige flora word aangericht. Tevens kan veelvuldig gebruik van zelf gemaakte routes in heuvelachtig gebied leiden tot erosie. Het zich begeven buiten de routes en het doorkruisen van "daginstanden" (verblijfplaatsen) van de aanwezige fauna kan leiden tot verontrusting en mogelijk meer wildaanrijdingen. De gebieden zijn omringt door wegen en spoorlijnen en als men de aanwezige fauna verjaagd uit de "daginstanden" dan kunnen ze daar mogelijk op terecht komen.

Oplossingsrichtingen:

- Duidelijke bebording met toegangsregels
- Informatie voorziening
- Dagelijks toezicht van de Domein II BOA
- Inplannen van handhavingsacties met externe keten partners

Betrokkenen

Gemeente Soest, terrein beherende organisaties

T3 **Project Ruiterpenningen en gebruik ruiterroutes**

Ambitie Rechtmatig gebruik van de ruiter- en menroutes

Omschrijving Sinds enkele jaren hebben we een convenant met de WPE (Warmbloed paardenfokvereniging Eemland) omtrent het verstrekken van ruiterpenningen aan ruiters en menners die gebruik willen maken van de ruiterpaden binnen de gemeente Soest. Een deel van de opbrengsten van de uitgegeven jaar-, maand- en/ of dagpenningen worden gebruikt voor het onderhoud en beheer van de ruiter en menners paden. We hebben de afgelopen jaren een zeer nauwe samenwerking tussen de WPE, bosbeheerder en domein II boa opgebouwd. In oktober had de WPE 251 regulieren jaarpenningen uitgereikt, en 46 manege penningen. Elke maand word een overzicht naar de domein II boa gestuurd met daarop de uitgegeven penningen, waardoor in het veld de penningen goed gecontroleerd kunnen worden.

Betrokkenen Gemeente Soest, WPE (Warmbloed paardenfokvereniging Eemland)

T4**Project Loslopende honden buitengebied****Ambitie**

Rechtmatig gebruik van onze recreatie- en natuurterreinen door eigenaars met honden en van Honden uitlaatservice (HUS)

Omschrijving

In Soest zijn alle natuurterreinen aangewezen als honden aanlijngebied met uitzondering van het gebied de Lange Duinen. Er wordt veelvuldig recreatief gebruik gemaakt van onze gebieden door hondenbezitters. Dit recreatief gebruik gaat doorgaans goed, maar in sommige gevallen kan het tot conflicten leiden tussen hondenbezitters en andere recreatievormen. Een voorbeeld is dat honden en paarden niet goed samen gaan. Als deze vormen van recreatie zich aan onze toegangsvoorwaarden houden dan zou dit niet tot conflicten moeten kunnen leiden. Het is daarom van belang om actief toezicht te houden in de gebieden waar de aanlijnplicht van kracht is.

Daarnaast heeft een hoge druk van het een aantal honden op een gebied en het niet naleven van toegangsregels tot gevolg dat plaatselijke flora en fauna hier schade van ondervinden. Door het achterlaten van honden uitwerpselen vindt er een verrijking van de grond plaats waardoor bepaalde gras soorten meer kans krijgen om te groeien op plaatsen waar we ze niet willen hebben. Verder heeft het niet naleven van de toegangsregels tot gevolg dat de plaatselijke fauna zoals reeën verontrust, opgejaagd of gedood worden door loslopende honden.

Het gebied "De Lange Duinen" is ons enige losloopegebied. In de Algemene plaatselijke verordening (APV) is opgenomen dat je met niet meer dan vijf honden per persoon het gebied mag betreden (art 2:57 lid 4). Dit gebied wordt veel gebruikt door particuliere honden bezitters en honden uitlaatservice (HUS). Het laatste jaar hebben we meerdere klachten gehad over de hoeveelheid honden die meegenomen worden naar dit gebied door Hussen. We kregen vanuit verschillende vormen van recreatie klachten over bijtincidenten en intimidatie door honden.

Oplossingsrichtingen:

- Actief dagelijks toezicht door domein II boa op toegangsregels
- Inplannen Handhaving acties mogelijk met externe ketenpartners
- Aanpassen bebording
- Meer controle op honden uitlaatservice (HUS)

Betrokkenen

Gemeente Soest, Honden uitlaatservices, gebruikers van de bos- en natuurterreinen

T5**Project Voorkomen ongewenste nachtelijke activiteiten****Ambitie**

Na zonsondergang is er rust in ons buitengebied

Omschrijving

De duisternis biedt helaas de gelegenheid om verschillende overtredingen en vergrijpen te doen plegen in de buitengebieden van Soest en Soesterberg. Sommige activiteiten zijn lichte vergrijpen wat overlast met zich mee brengt, andere activiteiten neigen naar criminaliteit wat een impact kan hebben op onze veiligheid en de natuur en recreatie.

Voor alle natuurgebieden in de gemeente Soest geldt, dat toegang toegestaan is tussen zonsopkomst en zonsondergang. Betreed je de gebieden na zonsondergang dan pleeg je een strafbaar feit. In de zomermaanden komt dit veelvuldig voor omdat de temperaturen dan aangenamer zijn. Een vorm van nachtrecreatie is het met grotere groepen mensen het gebied in gaan om 's avonds te gaan barbecueën en of vuur te stoken in de duinen. Dit heeft vaak tot gevolg dat deze plaatsen vervuild achterblijven met plastic, etensresten en of glas. Dit is gevaarlijk en schadelijk voor de natuur, mens en dier. Ook worden vuren en barbecues niet altijd uitgemaakt, dit kan tot bos- en heide branden leiden. Deze vorm van recreatie wordt door zowel jong en oud uitgevoerd.

Een andere vorm van recreatie die we steeds meer zien is het nachtelijk mountainbiken. Er wordt dan een lamp met veel licht opbrengst op de fiets gemonteerd en dan gaan ze meestal in groepsverband de bossen in. Deze nachtelijke activiteit heeft tot gevolg dat de plaatselijke fauna wordt verontrust in het natuurlijke gedrag. Ook leidt het tot meer wildaanrijdingen op wegen en het spoor. Tevens worden wandelpaden en natuurlijke stuwwallen beschadigd omdat ze zich buiten de aangegeven fietsroutes begeven.

Droppingen en of nachtelijke speurtochten zonder omgevingsvergunning komt ook met enige regelmaat voor. Dit heeft wederom tot gevolg dat de plaatselijke fauna wordt verontrust in het natuurlijke gedrag. Als er honden meegenomen worden tijdens deze nachtelijke activiteit dan komt het voor dat ze niet aangeliend zijn. Dit brengt wederom de plaatselijke fauna in gevaar.

Het duister maakt het makkelijker om ongezien van je afval af te komen in de vorm van dumpingen. In de buitengebieden van de gemeente Soest wordt met enige regelmaat dumpingen van tuinafval, huisraad, bouwafval en of drugsafval aangetroffen. Deze vorm van criminaliteit heeft ernstige gevolgen voor de natuur. Exotische plantensoorten (zoals duizendknoop) kunnen doormiddel van dumpingen zich vestigen in de Nederlandse natuur. Vloeistoffen van het gedumpte afval kunnen in de bodem vloeien en in het plaatselijke grondwater terecht komen. Het opruimen, afvoeren en of afgraven van gedumpt afval kan grote kosten met zich mee brengen waar de gemeenschap voor opdraait.

Stroperij komt in verschillende vormen. De vorm die het meest voor komt is "eenvoudige stroperij" en dat is het toe eigenen en of het meenemen van natuurlijke producten zoals planten, bomen, mos, hout (onbewerkt), of zand. Een makkelijk voorbeeld is dat tegen de kerstdagen groen wordt geknipt en of naaldbomen worden gezaagd. Vaak gebeurt dit voor particulier gebruik maar er zijn ook voorbeelden dat het bedrijfsmatig gebeurt met een economisch winst oogmerk.

Een vorm van stroperij wat veelal niet zichtbaar is voor de recreant is het stropen van dieren en of vissen. Dit is een vorm van stroperij die wel degelijk nog plaats vindt in de huidige maatschappij, en vermoedelijk ook in Soest. Veelal heeft deze vorm van stroperij een economisch gewin als motief, maar er zijn ook voorbeelden bekend dat het gepaard gaat met criminaliteit en gokken.

Voorbeelden zijn het stropen op vissoorten zoals paling en snoekbaars met fuiken, peuren of netten. Deze vissoorten brengen geld op op de zwarte markt. De Eem is een water waar deze vorm van stopperij mogelijk is.

Een andere vorm van stroperij is het met een vuurwapen, strik, netten of met een hond bemachtigen of toe-eigenen van in het wild levende fauna. In het verre verleden was het voor sommige een noodzaak om te kunnen overleven, tegenwoordig heeft het alleen maar te maken met een economisch gewin of de kick. In de herfst en wintermaanden krijgen we meldingen binnen van schoten in de nachtelijke uren. Het vermoeden bestaat dat er mogelijk gestroopt zou worden op reeën en of hazen. Deze dieren brengen op de zwarte markt veel geld op en zeker rond de kerstdagen. Een andere vorm van stroperij is het vangen van zangvogels ook wel "Wildzang" genoemd. Deze vorm van stroperij word uitgevoerd met vangkooitjes, mistnetten en lijmstokjes. Deze vorm van stroperij word gedaan door liefhebbers of mensen met een economisch winstoogmerk. In de gemeente Soest zijn we deze vorm van stroperij al op het spoor geweest.

Oplossingsrichtingen:

- Actief dagelijks toezicht door domein II boa
- Inplannen Handhaving acties mogelijk met externe ketenpartners
- Samenwerking zoeken met politie en het RUD (Regionale uitvoeringsdienst)
- Uitrusten domein II boa met de juiste geweldsmiddelen om veilig zijn werk te kunnen doen en waar nodig door te kunnen pakken en aanhoudingen te verrichten. Dit mogelijk in samenwerking met bovengenoemde

Betrokkenen

Gemeente Soest

T6**Project Bescherming van bomen****Ambitie**

Illegale ontbossing en het illegaal kappen van bomen behoort tot het verleden.

Omschrijving

De gemeente Soest kenmerkt zich door haar groene karakter. Voor een groot deel wordt deze uitstraling bepaald door de bomen in de gemeente, de groene parels van Soest. Zij bepalen de sfeer van de openbare ruimte, zijn structuurbepalend en kunnen een cultuurhistorische, ecologische en educatieve waarde hebben. De gemeente Soest streeft naar een duurzaam bomenstructuren, onder meer door het beschermen van bomen. Om het goed functionerend bomenbestand duurzaam te kunnen behouden met de toenemende claims op ruimte en werkzaamheden, is een helder en samenhangend bomenbeleid op alle beleidsonderdelen die van invloed zijn op het welzijn en de ontwikkeling van bomen vereist.

Een belangrijk onderdeel van het bomenbeleid is het beleid over bescherming en kappen van bomen. Regelgeving en handhaving vormen juridische onderbouwing van het bomenbeleid. De regels in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van Soest en het beleid samen vormen de Soester regelgeving op het gebied van het beschermen en kappen van bomen.

Het is daarom van groot belang dat toezicht wordt gehouden op het kapbeleid om het groene karakter van de gemeente Soest te behouden.

Betrokkenen

Gemeente Soest, Regionale Uitvoeringsdienst

T7**Project Tegengaan van motorcrossers in natuurterreinen****Ambitie**

In onze natuurterrein vindt motorcrossen niet meer plaats

Omschrijving

In onze gebieden ervaren we met enige regelmaat overlast van motorcrossers. De gebieden van de gemeente Soest zijn in trek voor het "off-road" motorcrosser omdat we een menging van stuifzand en bosgebieden hebben. Het doel is zo hardmogelijk met zoveel mogelijk spring gelegenheid het gebied door te rijden, en daarbij word geen enkele rekening gehouden met recreanten. Tevens maken deze rijders eigenroutes die soms dwars door houtopstanden gaan. Deze vorm van overlast brengt gevaar op bij recreanten en zorgt voor vernieling en verontrusting aan Flora & Fauna.

In de natuurgebieden in de gemeente Soest is gemotoriseerd verkeer niet toegestaan, dit hebben we in de APV opgenomen onder de artikelen 5:32 en 5:33.

Het tegen gaan van deze vorm van overlast is zeer moeilijk. De bestuurders van deze voertuigen zijn zeer ervaren in het op hoge snelheid "off-road" te rijden. Tevens hebben ze een voertuig wat zeer makkelijk en snel te manoeuvreren is, en vaak gebruiken ze voertuigen zonder kentekenplaten.

Deze vorm van overlast is effectief aan te pakken in groepsverband met meerdere handhavende partijen. De collega's van de handhavende partijen worden dan op strategische plaatsen over het bos verdeeld waardoor er fuikvorming ontstaat waardoor de pakkans vergroot. Mede om deze reden is de gemeente Soest aangesloten bij het samenwerkingsconvenant "Optreden op elkaars grondgebieden provincie Utrecht". In dit convenant zijn alle terrein beherende organisaties (TBO) en veel gemeenten aangesloten om gezamenlijk handhaafacties op te kunnen zetten met collega domein II boa's.

Oplossingsrichtingen:

- Handhavingsacties inplannen met externe partijen
- Bijstand vragen bij handhavingsacties van politie en marechaussee

Betrokkenen

Gemeente Soest, Regionale Uitvoeringsdienst

T8**Project Handhaving op open vuur en afvalverbranding****Ambitie**

Open vuur op oneigenlijke plekken en illegale afvalverbranding in het buitengebied behoort tot het verleden

Omschrijving

De gevaarstelling van het hebben van openvuur in het buitengebied is het laatste jaar helaas zichtbaar geworden. In de korte duinen is door het hebben van openvuur een aantal hectares heide en bos afgebrand. In het deel van het afgebrande stuk bos stonden jeneverbessen (*Juniperus communis*) die zeldzaam zijn en op de Europese rode lijst van boomsoorten vernoemd staan. Dit is helaas een tegenslag voor de natuurwaarde van het gebied geweest.

In de zomermaanden in de avonduren worden vaak groepen mensen in de duin en bosgebieden aangetroffen met open vuren of barbecues. Deze vuren zijn vaak gemaakt door sprokkelhout of afgezaagde bomen en takken uit het gebied. Hierdoor word er vernieling aan bomen en struiken gepleegd, wat gevolgen heeft voor de natuurwaarde. Ook treffen we de dag erna vaak de nodige vervuiling om de gedoofde vuren aan. Het afval wat we aantreffen is vaak plastic, blik, glas en etensresten. Dit kan gevolgen hebben voor de natuur en of hondenbezitters die zijn of haar hond uitlaten in het gebied.

Ook treffen wij onbeheerde vuren in de duin en bosgebieden en de barbecue plaatsen bij de bergjes aan. Waarom men de vuren niet dooft weten we niet, maar bij niet tijdig aantreffen kan dit desastreuze gevolgen hebben voor het gebied en de omgeving hebben.

De afgelopen jaren hebben we steeds vaker te maken met aanhoudende droogte tijdens de zomermaanden. Met enige regelmaat geeft de brandweer het advies om fase 1 of 2 uit te roepen (voorheen kleur codes) en een vuur en rookverbod te hanteren in natuurterreinen. Alleen maar meer reden om verscherpt toezicht te plegen op vuur stoken in de bosgebieden.

Afval verbranden in de zin van de Wet milieubeheer komt ook voor in Soest. Dit omdat het afvoeren van afval volgens overtreders duur is. Of het is kennelijk gemakkelijker om afval te verbranden dan weg te brengen naar het afval verwerking station

Betrokkenen

Gemeente Soest, Regionale Uitvoeringsdienst

T9**Project Controle faunabeheerders en jagers****Ambitie**

Naleving van de in de Wet natuurbescherming gestelde regels met betrekking tot faunabeheer en jacht

Omschrijving

De gemeente Soest heeft op haar gronden het beheer in schade bestrijding op fauna (in de volksmond jacht) in eigen beheer gehouden. In de nota van de gemeente Soest staat dat "Jacht" alleen uitgevoerd mag worden als daar noodzaak voor is. Derden kunnen worden aangewezen om deze taak uit te voeren. De regelgeving omtrent Jacht, Beheer en schadebestrijding staat omschreven in de Wet natuurbescherming waar de domein II boa bevoegd gezag in is.

Binnen de gemeente grenzen van Soest vindt ook jacht, beheer en schadebestrijding plaats op ganzen, hazen, reeën en overig wild. Dit gebeurt onder andere in de Eempolder en in de bossen gelegen aan de Wieksloterweg. Het toezicht en de handhaving op deze activiteiten ligt bij de domein II boa.

Oplossingsrichtingen:

- Dagelijks toezicht domein II boa
- Gezamenlijk controleren met RUD, mogelijk in projectvorm

Betrokkenen

Gemeente Soest, Regionale Uitvoeringsdienst

T10**Project Controle op bijzondere wetten****Ambitie**

Naleving van bijzondere wetten in buitengebied.

Omschrijving

Bij het controleren van bijzondere wetten moeten we denken aan de Wet bodembescherming, Wet meststoffen en de Wet milieubeheer. De Gemeente Soest heeft uitgestrekte polderlandschappen, duingebieden, bossen en natte natuurterreinen wat kwetsbare gebieden op zich zelf zijn met een grote landschappelijke waarde.

In het buitengebied van Soest word er met enige regelmaat afval gedumpt. De Eempolder is een gebied waar het regelmatig voorkomt. Het afval bestaat vaak uit huisraat, maar het komt ook voor dat het om voorwerpen gaat waar vloeistoffen uit kunnen lekken. Dit kan dan in het oppervlakte water terecht komen en of in de bodem uitvloeien met alle gevolgen voor dien. Plaatselijke agrariërs geven ook in gesprekken aan dat het een vorm van overlast / criminaliteit steeds vaker zien en hopen dat er meer toezicht komt op deze vorm van overlast.

Een andere vorm van milieu overtreding is het verbranden van afvalstoffen direct op de bodem. De stoffen die verbrand worden kunnen daardoor in de bodem uitvloeien wat de nodige schade aan het bodemleven kan toebrengen.

Het uitrijden van meststoffen zonder dat ze ge-injecteert worden kan de nodige stankoverlast met zich mee brengen. Tevens is het alleen toegestaan om uit te rijden in bepaalde periodes. Te veel meststoffen uitrijden kan schade aan oppervlaktewater en bodem veroorzaken. Het uitstoten van stikstof is momenteel een "hot-item" wat nu dagelijks in het nieuws voorkomt.

Oplossingsrichtingen:

- Dagelijks toezicht boa domein II
- Toezicht in combinatie met externe partners zoals politie, waterschap, RUD

Betrokkenen

Gemeente Soest, Regionale Uitvoeringsdienst, politie

T11**Project Controle op Wabo en Wet natuurbescherming****Ambitie**

Naleving van de Wabo en Wet natuurbescherming.

Omschrijving

De gemeente heeft de wettelijke taak om op de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO) te handhaven. De Wabo regelt de omgevingsvergunningen. De omgevingsvergunning is één geïntegreerde vergunning voor onder andere bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu.

Menselijke activiteiten kunnen nadelige gevolgen hebben voor plant(flora)- en diersoorten(fauna). Sommige plant- en diersoorten worden speciaal beschermd tegen de gevolgen van menselijke activiteiten. Als bewoners of ondernemers activiteiten willen uitvoeren die mogelijk nadelige gevolgen hebben voor beschermde flora en fauna hebben ze in veel gevallen een aparte toestemming nodig. Dit is een aanvraag die onder andere in de Wabo omschreven staat en omtrent flora en fauna in de Wet natuurbescherming.

Tevens staat in de Wabo beschreven dat het beschadigen en vellen van diepgewortelde bomen niet toegestaan is zonder omgevingsvergunning. Ook is in sommige gevallen een omgevingsvergunning nodig voor het afgraven van gronden dieper dan 30cm op een oppervlakte van 500m². Dit zijn allemaal raakvlakken waar de domein II boa zijn expertise van toepassing komt in het strafrechtelijk handhaven van deze overtredingen.

Door goede controle en indien nodig handhaving kan verrommeling worden tegengaan, bijvoorbeeld als het gaat om illegaal geplaatste hekwerken, stalletjes, voertuigen, opslag.

Oplossingsrichtingen:

- Dagelijks toezicht gemeente, en domein II boa
- Strafrechtelijk handhaven domein II boa

Betrokkenen

Gemeente Soest, Regionale Uitvoeringsdienst